

A HATVAN-VASÚTTELEPI M. KIR. ELEMI ISKOLA THE SCHOOL OF RAILWAY COLONY

*Ezen a fotón a Baross Gábor Általános Iskola épülete látható 1996-ban, amikor felvette a vasminiszter nevét
This photo of Baross Gábor Elementary School was taken in 1996, when it took the name of the iron-minister.*

 Újhatvanban, a MÁV kolónia szomszédságában 1877. március 1-én avatták fel a Hatvan-Vasúttelepi Magyar Királyi Elemi Iskola két tantermes, földszintes épületét. Ekkoriban Merkl Adolf hatvani állomásfőnök egyben az iskola első tanodafelügyelője is volt. 1886-ban, majd 1910-ben bővítették az épületet, ekkoriban már 7 tanterme volt. 1928-ban pedig emeletet húztak rá Ring Gyula irányításával, megtartva az épület eredeti kváderkőves mintájú magyaros stílusát. Ekkor felépült a tornaterem is, amely az újhatvaniak életében jelentős közösségi szerepet töltött be, vasárnapként istentiszteletet tartottak itt a városrész templomának felépültéig, de voltak itt amatőr színelőadások, szemináriumok is.

Az iskola égisze alatt, de külön igazgatósággal nyitotta meg magán polgári fiúiskoláját Székely Andor 1933-ban a MÁV egyik Rákóczi úti épületében 67 tanulóval, ami 1934-ben nyilvánossági jogot kapott. 1945-től 1948-ig a Csaba utcában működött tovább a polgári fiúiskola.

1944. szeptember 20-án, a nagy bombázáskor mindkét iskola tetőszerkezete leégett. Az újjáépítésben serénykedő vasutasok az elemi iskola földszinti részét 1945-ben helyreállították, az emelet megnyitására viszont 1947 őszéig várni kellett. Addig a diákok egy része a belvárosi (1. sz.) általános iskolába járt, felváltva délelőtt vagy délután. Az utána következő évtizedek oktatáspolitikai reformjai jó néhányszor megváltoztatták az intézmény nevét, több tagiskola működését is irányították innen, sőt élelmiszeripari szakmunkásképzés is folyt az intézmény falai között. 1969-ben gyakorlati tantermeket építettek hozzá. 1996-ban az egykori alapító és fenntartó előtt tisztelegve az intézmény felvette Baross Gábor nevét.

Az eltelt 133 év alatt mintegy 200 pedagógus irányításával több mint hétezer újhatvani diák koptatta itt az iskola padjait, akik az élet számos területén kiválóan helytálltak.

 The one-storey building of Hungarian Royal Elementary School of Hatvan-Railway Colony was inaugurated on 1 March 1877 in Újhatvan, next to the railway colony. The school originally had two classrooms. The building was enlarged in 1886 and then in 1910 and by this time it already had 7 classrooms. Though a storey was added to it in 1928 under the leadership of Gyula Ring, they took care of preserving the original Hungarian style of the building. The gymnasium was built at the same time which played an important role in the communal life of the people living in Újhatvan. Worships were held there on Sundays until the church was finished, and there were amateur theatrical performances and seminaries in the building.

In 1933, Andor Székely opened his private elementary school for boys with 67 pupils in a building of the railway company on Rákóczi Street. This institution – which operated until 1948 – worked under the auspice of the other school but had a separate management.

The roof of both schools burnt down during the bomb attack of 20 September 1944. The railwaymen helped with the reconstruction and they restored the ground floor of the elementary school by 1945. The upper part of the building was opened later, in the autumn of 1947. Meanwhile, a part of the pupils attended the elementary school (Nr. 1) in the centre of the town by turns, either in the morning or in the afternoon. Due to the reforms of the educational policy, the name of the school was changed many times during the following decades. Several associated schools were directed from here, and there was a time when vocational training specialized in food industry was carried out in the school. For this end even demonstration classrooms were added to it in 1969. The school took the name of Gábor Baross in 1996 as a sign of respect to the former founder and maintainer. More than seven thousand pupils attended the school of Újhatvan during the past 132 years, who achieved excellent results in their lives.

A vasúttelepi elemi iskola

Baross György
vasminiszter

 (229.) Országos viszonylatban ez volt a harmadik iskola, melyet a vasút a saját típusterve alapján épített fel, és amelynek berendezését, fenntartását, fűtését, takarítását vállalta, míg Gál Károly főtanító bérét a kultuszárca állta. Az intézményt 1886-ban államosították, amikor 595 tanköteles gyermek és 5 tanító volt Hatvanban. Az iskola 1893-ban került községi kezelésbe, de a vasút kollektívája a mai napig is támogatja a tanintézményt.

 Nationally, this was the third school built by the railway company according to its own standard design. It also provided the furniture and covered the costs of maintenance, heating and cleaning while the wages of teacher Károly Gál were paid by the Ministry of Education. The school was nationalized in 1886 when there were 595 school-age children and 5 teachers in Hatvan. The railway company still supports the institution.

Színhátszó leányok

 (230.) 1901-ben a kultuszminiszter megbízásából Hatvanba látogató Kőrösi Henrik szerint az akkor már „háromosztályos díszes épület kitűnően van felszerelve, minden kívánalmat kielégítő módon van berendezve, és megelégedettségének adott hangot.” 1906-ban már 1489 tanköteles korút írtak össze a településen, míg ismétlő iskolás volt 517 tanuló. Így összesen 2006 fő tanult a belköségi és az újhatvani elemi iskolában.

 Commissioned by the minister of education, Henrik Kőrösi visited Hatvan in 1901 and reported that „the ornamented building – with tree classrooms at that time – is furnished in a way satisfying every demand”. 1489 school age children were recorded in Hatvan in 1906 and there were 517 pupils who had to attend remedial classes. That means that there were altogether 2006 children being taught in the elementary school of Óhatvan and that of Újhatvan.

Az újhatvani polgári fiúiskola

Az iskola cserkészei

Újhatvan

Polgári fiúiskola

 (231.) A MÁV ma is álló épületében működött 1933-tól a polgári iskola, amely elsősorban műveltséget és gyakorlati ismereteket adott a fiúknak. Ennek elvégzése után kereskedelmi iskolába, tanítóképző intézetbe lehetett tovább tanulni, vagy tisztviselői pályán elhelyezkedni. Különbözeti vizsgával viszont gimnáziumba jelentkezhetek innen. A képeslap érdekessége, hogy az iskola cserkészei is szerepelnek rajta.

 The higher elementary school worked from 1933 in a building of the railway company. They instructed boys in general and practical knowledge after which boys could continue their studies in a commercial school or a teachers' training college, or they could work as a clerk. After passing a supplementary examination they also could be admitted to the grammar school. The postcard shows the troop of boy scouts of the school too.

A pusztítás nyomai

Mérnöki ház.

Polgári iskola.

Elemi iskola.

Ferencrendi templom.

Újhatvan.

Állomás

 (232.) Az 1940-es évek elején készült mozaiklapon öt újhatvani középület látható, így két oktatási intézmény, a Polgári Fiúiskola és a vasúttelepi elemi iskola emeletes épülete, ahová a vasutasok egy leendő légcsapástól tartva menekítették a ruhaellátmányukat. Azonban az 1944. szeptember 20-i bombázáskor a ledobott pokolgépek és gyújtóhasábok következtében kigyulladt az iskolaépület is, és minden a lángok martalékává vált.

 This card made at the beginning of the 1940s shows five buildings of Újhatvan including the two educational institutes, the Higher Elementary School for Boys and the two-storey elementary school of railway colony. The clothes allotment of the railwaymen was stored in this latter, because they were afraid of a possible air attack. However, during the bomb attack of 20 September 1944 the school caught fire and all was consumed by the flames.